

5. Бондаренко О.С. Управління оборотними активами підприємств: дис. канд. екон. наук: 08.04.01. / О.С. Бондаренко.– К. – 2006. – 185 с.
6. Бочаров В.В. Корпоративные финансы / В.В. Бочаров, В.Е. Леонтьев. – СПб.: Питер, 2002. – 544 с.
7. Ковалев В. В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 512 с.
8. Крушельницька О.В. Управління матеріальними ресурсами: навч. посібник / О.В. Крушельницька - К.: Кондор, 2007. - 162 с.
9. Шеремет А. Д. Методика финансового анализа / А.Д. Шеремет, Р.С.Сайфулин. – М.:ИНФРА – М,1995. – 176 с.
10. Измайлова Н.В. Управління оборотними активами підприємств. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.: Київ. – 2009.

В. Махорина

Оборотные активы предприятия: факторы влияния и их характеристика

В статье исследовано систему факторов влияния на оборотные активы предприятия, раскрыто их сущность и осуществлено группировку за степенью влияния

V.Mahorina

Turnaround actives of the enterprise: factors of influence and their characteristic

In article it is investigated system of factors of influence on the werewolf enterprise actives, it is opened their essence and it is carried out grouping behind influence degree

Одержано 31.05.11

УДК 336

І.І. Федченко, ст. гр. ФК- 10-МБ, Г.І. Міокова, доц., канд.екон.наук

Кіровоградський національний технічний університет

Управління фінансуванням приросту оборотних активів

У статті досліджуються особливості та можливі варіанти використання власних фінансових ресурсів та позикових коштів для фінансування приросту оборотних активів підприємств.

оборотні активи, власний капітал, позикові кошти

Результати діяльності в будь-якій сфері бізнесу залежать від наявності й ефективності використання фінансових ресурсів, оскільки формування, розміщення і використання капіталу впливає на забезпечення фінансової стабільності і фінансової безпеки підприємства. Розвиток ринкових відносин в Україні вимагає нових підходів до управління оборотними активами. Особливого значення набувають проблеми створення таких механізмів управління фінансами підприємств, які дають можливість сформуванню достатній рівень оборотних активів, що забезпечує належний рівень платоспроможності, ліквідності, прибутковості. У сучасних умовах для більшості вітчизняних підприємств типовим наслідком кризових явищ їхнього економічного розвитку стала гостра нестача необхідного обсягу оборотних активів, що істотно позначається на ефективності господарювання. Визначення джерел формування оборотних коштів є важливою ділянкою роботи фінансиста підприємства. Керівництво суб'єкта господарювання має чітко уявляти, за рахунок яких джерел ресурсів воно буде здійснювати свою діяльність і в які сфери діяльності буде вкладати свій капітал. Від

того, який капітал є в розпорядженні підприємства, наскільки оптимальна його структура і наскільки доцільно він трансформується в активи, залежить фінансове благополуччя підприємства і результати його діяльності. Недостатня забезпеченість підприємств оборотними активами негативно впливає на рівень їх використання. Тому одним із найактуальніших завдань у напрямі забезпечення ефективного функціонування та фінансової стійкості вітчизняних підприємств є ефективне формування джерел фінансування оборотних активів.

Таким чином, важливість і актуальність проблеми формування джерел фінансування оборотних активів на підприємстві є беззаперечною.

Дослідженню оборотних активів і, зокрема, джерел їх фінансування присвячені праці багатьох науковців: Головченко Т.М., Іваньчука О.Й., Кваші Ю.В., Крамзіної Н.О., Мисловської А.В., Нестеренко С.С., Пельтек Л.В., Писаренко С.М., Поважного О.С., Шурпенкової Р.К. та інших.

Мета нашого дослідження полягає у визначенні можливих джерел фінансування приросту оборотних активів, з'ясуванні переваг та недоліків використання окремих фінансових ресурсів.

Недостатність джерел формування оборотних коштів призводить до недофінансування господарської діяльності та до фінансових ускладнень. Наявність зайвих джерел оборотних коштів на підприємстві сприяє створенню наднормативних запасів товарно-матеріальних цінностей, відволіканню оборотних коштів з господарського обороту, зниженню відповідальності за цільове й раціональне використання як власних, так і позичених коштів.

Процес фінансування оборотних активів вимагає формування відповідних конкретних джерел їх фінансування. За способом їх залучення вони поділяються на:

- власні;
- залучені;
- позичені.

Інформація про розміри власних джерел засобів представлена першим розділом пасиву балансу.

Формування оборотних коштів відбувається в момент створення організації, коли формується її статутний фонд. Джерелом формування в цьому випадку служать інвестиційні засоби засновників організації. Надалі мінімальна потреба підприємства в оборотних коштах покривається за рахунок власних джерел: прибутку, статутного капіталу, резервного капіталу, фонду нагромадження і цільового фінансування. Однак у силу цілого ряду об'єктивних причин (інфляція, ріст обсягів виробництва, затримки в оплаті рахунків клієнтів і ін.) в організації виникають тимчасові додаткові потреби в оборотних коштах. Як правило, мінімальна потреба підприємства в оборотних коштах покривається за рахунок таких власних джерел: статутний капітал (фонд), відрахування від прибутку у фонд спеціального призначення; цільове фінансування та цільові надходження (із бюджету, галузевих і міжгалузевих позабюджетних фондів), приріст сталих пасивів.

Підприємства, що вводяться в дію, формують оборотні кошти за рахунок коштів бюджету, пайових внесків членів-засновників, внесків іноземних учасників (для спільних підприємств), надходження від емісії цінних паперів. Ці кошти включаються у статутний фонд новоствореного підприємства.

Власні джерела – це фінансові ресурси господарства, якими вони покривають мінімальні розміри оборотних активів, що необхідні для забезпечення нормального та безперебійного процесу виробництва і реалізації продукції.

Прибуток, що спрямовується на формування власних оборотних активів, розраховується, виходячи з його потреби для покриття незабезпеченості господарства власними оборотними активами та покриття приросту нормативу власних оборотних

активів. При цьому враховується економічні можливості господарства щодо спрямування прибутку в даному напрямку.

Розмір власних оборотних коштів не є постійною величиною. Сума власних оборотних коштів під час складання фінансового плану щорічно уточнюється у зв'язку зі зміною обсягу виробництва, асортименту продукції, умов постачання і збуту. Окрім того, на підприємстві виникають проблеми з несвоєчасним надходженням коштів за відвантаженою продукцією, нагромадження на складі нереалізованої готової продукції, несвоєчасним і неповним виконанням договірних зобов'язань постачальниками та через інші обставини, що спричиняють потребу в додаткових коштах.

Покрити цю потребу лише власними джерелами стає практично неможливо. Формувати оборотні кошти лише за рахунок власних джерел нині економічно недоцільно, оскільки це знижує можливості підприємства щодо фінансування власних витрат і збільшує ризик виникнення фінансової нестабільності підприємства.

У такому разі підприємство вимушене звертатися до залучення коштів, фінансових ресурсів у вигляді короткострокових кредитів банку, комерційного кредиту, кредиторської заборгованості та інших форм залучення позикових коштів.

Короткотермінові кредити можуть спрямовуватися як на фінансування тимчасової, так і постійної частини оборотних активів. Такі кредити незалежно від об'єктів кредитування, надаються строком до одного року. Комерційні банки надають такі позики лише кредитоспроможним клієнтам, а під цю категорію підпадає незначна кількість підприємств. Крім того, слід звернути увагу і на дуже високу вартість залучення банківського кредиту на вітчизняному ринку через значний ризик його неповернення, інфляції, невиправдано високу банківську маржу тощо.

Специфічним джерелом формування оборотних активів в сучасних умовах є товарний кредит.

Потреби організації в оборотних коштах можуть покриватися також за рахунок випуску в оборот коштовних боргових паперів, облігацій.

Для підприємств, створених у формі акціонерних товариств, є можливість формувати необхідний власний капітал для фінансування оборотних активів за рахунок додаткових емісій акцій, якщо розширення обсягу операційної діяльності буде супроводжуватися значним підвищенням рівня рентабельності, в результаті чого вони зможуть виплачувати акціонерам відповідні дивіденди.

Варто також виділити інші джерела формування оборотних коштів, до яких відносяться засоби підприємства, які тимчасово не використовуються за цільовим призначенням (фонди, резерви й ін.).

Одним із джерел фінансування приросту оборотних коштів є залучені кошти – це засоби, які не належать господарству, але у своїх мінімальних розмірах вони постійно перебувають протягом року в розпорядженні господарства в зв'язку з існуючим порядком розрахунків і тому служать джерелами формування оборотних активів.

До складу залучених джерел включають:

- сталі пасиви;
- кредиторську заборгованість.

До сталих пасивів входить мінімальна заборгованість із заробітної плати, мінімальна заборгованість з відрахувань на заробітну плату, що спрямовується у бюджет та у відповідні централізовані фонди, мінімальна заборгованість з резерву наступних платежів.

Одночасно з обчисленням мінімальної заборгованості із заробітної плати робиться розрахунок мінімальної заборгованості щодо відрахувань до бюджету та позабюджетних фондів, які створюються за рахунок відрахувань на заробітну плату. Вона також постійно в обороті господарства. Її можна визначити як добуток мінімальної перехідної заборгованості із заробітної плати та відсотків відрахувань на

заробітну плату для перерахувань до бюджету та відповідних фондів, які створюються за рахунок відрахувань на заробітну плату.

Мінімальна заборгованість з резерву наступних платежів створюється за рахунок відрахувань на оплату відпусток та виплат винагород за вислугу років. Належна винагорода за відпустку списується на витрати виробництва продукції не тоді, коли працівник іде в відпустку, а рівними частинами протягом року, виходячи з розрахованого відсотка фонду відпусток до фонду заробітної плати. Ці суми резервуються в порядку нарахувань на рахунку майбутніх платежів. Вони виплачуються працівникам в порядку нарахувань на рахунку майбутніх платежів. В результаті на рахунку майбутніх платежів завжди є відповідна сума, яка використовується у процесі виробництва. У зв'язку з цим мінімальні залишки коштів на рахунку майбутніх платежів враховуються як джерело формування оборотних засобів. Мінімальна заборгованість з резерву наступних платежів розраховується в сумі мінімального залишку, визначеного на основі даних звітного року з поправкою на зміну фонду оплати праці в плановому році.

Джерела формування оборотних коштів справляють вплив на їх обертання. Отже, характер джерел формування і принципи різного режиму використання власних і залучених оборотних коштів впливають на ефективність використання оборотних коштів і всього капіталу. Раціональне формування названих джерел оборотних коштів має значний вплив на процес виробництва, на фінансові результати і фінансовий стан підприємства, сприяє досягненню мети з мінімально необхідними за даних умов оборотними коштами.

Правильне співвідношення між власними і позиковими джерелами утворення оборотних коштів відіграє важливу роль у зміцненні фінансового стану підприємства.

У процесі аналізу джерел формування оборотних активів оцінюється потреба організації в оборотних коштах, що потім порівнюється з величиною наявних фінансових джерел. Аналіз джерел формування оборотних коштів включає не тільки оцінку їхньої динаміки, але і розгляд їхньої структури як у цілому по видах джерел, так і деталізацію внутрішньої структури окремих джерел по компонентах.

Визначення доцільності залучення того чи іншого фінансового джерела проводиться на основі порівняння показників рентабельності вкладень даного виду і вартості даного джерела. Особливо актуальна ця проблема для позикових засобів.

У процесі кругообігу оборотних коштів джерела їхнього формування, як правило, не розрізняються, але це не означає, що система формування оборотних коштів не впливає на швидкість і ефективність використання оборотних коштів. Надлишок оборотних коштів буде свідчити про те, що частина капіталу організації не діє і не приносить доходу. Недолік оборотного капіталу гальмує хід виробничого процесу. Сповільнюючи швидкість господарського обороту засобів суб'єктів господарювання.

Питання про джерела формування оборотних коштів важливе ще і тому, що кон'юнктура ринку постійно змінюється і виходить що, потреби підприємства в оборотних коштах не стабільні. Покрити їх тільки за рахунок власних джерел найчастіше практично неможливо. Ефективність роботи підприємства за рахунок власних джерел знижується в наслідок обмеженості їх обсягів. Досвід показує, що в більшості випадків ефективність використання позикових засобів виявляється більш високою, чим власних. У таких умовах основною задачею керування процесом формування оборотних коштів стає забезпечення ефективності залучення позикових засобів.

Список літератури

1. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. проф. А. М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2004. – 460 с.
2. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: навчальний посібник. – Київ: „Цент навчальної літератури”, 2004. – 460 с.

3. Карбовник А.М. Питання забезпечення обіговими коштами підприємств в умовах сучасної української економіки // Регіональна економіка. – 2000. – № 2. – С.165-168.
4. Мельничук К.С. Управління оборотними активами підприємства як необхідна складова забезпечення їх ефективної діяльності // Наука й економіка. – 2009. – № 4(16). – Т. 2. – С.108-112.
5. Пельтек Л.В., Писаренко С. М. Методологічні аспекти формування системи управління оборотними активами підприємства // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – №1(5). – С. 43-49.
6. Онисько С. М., Марич Л. М. Фінанси підприємств: Підручник. – 2-ге видання і доповнення. – Львів: "Магнолія плюс", 2006. – 367 с.
7. Головченко Т.М., Мисловська А.В. Оборотні активи підприємства: сутність, структура та динаміка (на прикладі Херсонської області) // Таврійський науковий вісник. – 2009. – Вип. 63, ч.2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Tavnv/2009_63_2/63_2_28.pdf.
8. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навчальний посібник. – К.: В Д "Професіонал", 2004. – 304 с.
9. Магукова Г.І., Костюченко Д.В. Управління оборотним капіталом підприємства в умовах кризи // Економіка Криму. – 2010. – №1(30). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Ekonk/2010_30/047_matukova.pdf.
10. Нестеренко С.С. Оборотні кошти в умовах формування ринкової економіки // Науковий вісник Академії муніципального управління. – 2009. – Вип. 7. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu/Ekon/2009_7/09nssome.pdf

В статье рассматриваются особенности и возможные варианты использования собственных финансовых ресурсов и заемных средств для финансирования прироста оборотных активов предприятия.

Одержано 30.05.11

УДК 657.471

Т.С. Шаповал, ст. гр. ФК-10 МБ, Г.І. Міокова, доц., канд. екон. наук
Кіровоградський національний технічний університет

Менеджмент витрат як один із напрямів забезпечення росту прибутку

Процес впливу на формування витрат являє собою управління витратами, яке можна подати як сукупність економічних, організаційних норм і правил, у межах яких функціонує підприємство. Оперативне прийняття рішень на основі обліку, контролю, аналізу витрат дозволяє працювати підприємствам більш ефективно, тому управління витратами суб'єктів господарювання потребує особливої уваги

витрати, менеджмент, прибуток, облік, планування, контроль, аналіз

Одним із основних факторів, які впливають на формування прибутку є витрати на виробництво продукції. Головним завданням кожного господарюючого суб'єкта є формування механізму управління ними. Пошук шляхів результативного використання наявних обмежених ресурсів лежить в основі будь-якого економічного рішення.

Фахівці підприємства повинні оперативно приймати рішення на основі обліку, аналізу витрат, які дозволяють працювати з максимальною ефективністю. На деяких підприємствах процес управління витратами або не здійснюється взагалі, або здійснюється без будь-яких обґрунтованих, регламентованих методів. Оскільки витрати на виробництво продукції є постійним і сильним дієвим фактором розвитку виробництва в ринкових умовах, важливим є забезпечення ефективного управління ними.

Актуальність проблеми управління витратами зумовлена необхідністю